

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2023 – 2026

Rok akademicki 2025/2026

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	TRUDNOŚCI W CZYTANIU I PISANIU
Kod przedmiotu*	L31
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Humanistycznych Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Zakład Badań nad Literaturą i Edukacją Polonistyczną
Kierunek studiów	Logopedia z nauczaniem języka polskiego jako obcego
Poziom studiów	Studia pierwszego stopnia (licencjackie)
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	III rok, semestr 5
Rodzaj przedmiotu	kierunkowy
Język wykładowy	Polski
Koordinator	dr hab. Dorota Karkut, prof. UR
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr hab. Elżbieta Mazur, prof. UR, dr Danuta Hejda, dr hab. Dorota Karkut, prof. UR, dr Elżbieta Kozłowska, dr hab. Agata Kucharska-Babula, prof. UR, dr hab. Tadeusz Półchłopek, prof. UR

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
5	15	30							4

1.2. Sposób realizacji zajęć

zajęcia w formie tradycyjnej

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku)

Egzamin; Wykład – zal. bez oceny; Ćwiczenia – zal z oceną

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Student posiada elementarną wiedzę psychopedagogiczną. Student posiada podstawowe wiadomości z zakresu fonetyki, fonologii i gramatyki języka polskiego oraz umiejętność opisu fonetycznego głosek.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE**3.1 Cele przedmiotu**

C1	poznanie podstawowych pojęć i zagadnień specyfiki trudności w nauce czytania i pisania, czyli dysleksji rozwojowej oraz zaburzeń mowy i języka
C2	poznanie metod i form pracy z uczniem dyslektycznym stosowanych w ramach zajęć lekcyjnych, jak również korekcyjnych
C3	zdobycie umiejętności właściwego interpretowania symptomów trudności w czytaniu i pisaniu; przygotowanie do samodzielnego przeprowadzenia diagnozy nauczycielskiej oraz wprowadzania elementów terapii pedagogicznej

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych
EK_01	Student/ka zna zagadnienia czynności czytania i pisania w ujęciu psycholingwistycznym i glottodydaktycznym, ich znaczenie w komunikacji językowej, czynniki ryzyka dysleksji; rozumie rolę elementów niewerbalnych w komunikacji.	K_Wo7 E.1L.W3
EK_02	Student/ka analizuje uwarunkowania zaburzeń rozwoju mowy i języka oraz wynikające z nich trudności w czytaniu i pisaniu; określa ryzyko dysleksji oraz dysleksję, przeprowadza jej diagnozę i terapię; dysponuje umiejętnościami komunikacyjnymi, tworzącymi porozumienie, opartymi na empatii i tolerancji	K_Uo6 E.1L.U3
EK_03	Student/ka wykorzystuje wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizowania i interpretowania problemów edukacyjnych, zdrowotnych oraz społecznych dzieci z trudnościami w czytaniu i pisaniu, również w profilaktyce wykluczenia społecznego i patologii społecznej, a także różnic kulturowych (bilingwizm); potrafi zaprojektować ćwiczenia rozwijające umiejętność płynnego czytania i poprawnego pisania	K_Uo7 E.1L.U3
EK_04	Student/ka jest gotów/gotowa do krytycznej oceny swojej wiedzy; jest świadomy własnych ograniczeń i wie, kiedy zwrócić się do ekspertów, również potrafi współpracować z rodzicami; ma gotowość do uczestniczenia w programach o charakterze pomocowym i badawczym, wspierających funkcjonowanie dzieci z zaburzeniami komunikacji językowej	K_Ko1 E.1L.K2

3.3 Treści programowe**A. Problematyka wykładu**

Treści merytoryczne
Czytanie i pisanie - definicje terminów; fizjologiczne i psychologiczne uwarunkowania sprawności; modele, strategie czytania i pisania.
Neurolingwistyczne i neurodydaktyczne uwarunkowania sprawności czytania i pisania.
Definicja dysleksji rozwojowej i historia badań nad problemami zaburzeń komunikacji językowej

Teorie dotyczące przyczyny i powstawania zaburzeń związanych z dysleksją.
Lateralizacja i jej wpływ na naukę czytania i pisania.
Ryzyko dysleksji - symptomy i diagnoza.
Diagnoza dzieci z trudnościami w czytaniu i pisaniu.
Zasady organizacji procesu terapeutycznego.
Funkcjonowanie poznawcze i społeczno-emocjonalne dzieci z zaburzeniami komunikacji językowej.
Współpraca nauczyciela z poradnią psychologiczno-pedagogiczną oraz rodzicami ucznia z trudnościami w czytaniu i pisaniu.

B. Problematyka ćwiczeń

Treści merytoryczne
Rodzaje i objawy dysleksji u dzieci i młodzieży.
Charakterystyczne objawy specyficznych zaburzeń w czytaniu i pisaniu (dysleksja, dysgrafia, dysortografia).
Zajęcia praktyczne – analiza prac. Analiza prac pisemnych dzieci z trudnościami w czytaniu i pisaniu – określanie rodzaju popełnianych błędów.
Terapia specyficznych trudności w nauce czytania i w pisania. Organizacja zajęć z dziećmi dyslektycznymi.
Projektowanie scenariuszy zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, usprawniających zaburzone funkcje percepcyjno-motoryczne.
Projektowanie ćwiczeń rozwijających umiejętność płynnego czytania i poprawnego pisania.

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład:

- wykład problemowy z prezentacją multimedialną
- metody podawcze

Ćwiczenia:

- dyskusja
- analiza i interpretacja tekstów źródłowych,
- analiza przypadków
- projekt

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	obserwacja w trakcie zajęć, ocena wystąpień ustnych (prezentacji, referatów), egzamin pisemny	wykład, ćwiczenia

EK-02	obserwacja w trakcie zajęć , ocena projektów zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, egzamin pisemny	wykład ćwiczenia
EK_03	obserwacja w trakcie zajęć , ocena projektów	ćwiczenia
EK_04	obserwacja w trakcie zajęć	ćwiczenia

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Wykład:

Warunkiem uzyskania zaliczenia wykładu jest aktywny udział w zajęciach (pytania i dyskusje po wykładzie) i czytanie zalecanej literatury przedmiotu

Ćwiczenia:

Na ocenę z zajęć składają się :

- sposób komunikowania się na linii student-prowadzący,
- aktywność,
- rozumienie omawianej tematyki;
- przygotowanie projektu konspektu zajęć terapeutycznych,
- frekwencja na zajęciach,
- Ocena podsumowująca: ocena z kolokwium na koniec semestru (obejmująca tematykę z wszystkich zajęć)

Egzamin:

Egzamin pisemny obejmujący zagadnienia omawiane na wykładzie i na ćwiczeniach, oceniany w skali:

- na ocenę bardzo dobrą – 91-100% poprawnych odpowiedzi
- na ocenę plus dobrą – 86-90%
- na ocenę dobrą – 76-85% poprawnych odpowiedzi
- na ocenę plus dostateczną – 71-75% poprawnych odpowiedzi
- na ocenę dostateczną – 60-70% poprawnych odpowiedzi
- na ocenę niedostateczną – poniżej 60% poprawnych odpowiedzi

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	45
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, czytanie literatury zalecanej przez prowadzącego, przygotowanie do kolokwium,	50

egzaminu, napisanie referatu, opracowanie scenariusza zajęć i przygotowanie prezentacji)	
SUMA GODZIN	100
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	4

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

- Awramiuk E., Lingwistyczne podstawy początkowej nauki czytania i pisania po polsku, Białystok 2006.
- Bogdanowicz M., Ryzyko dysleksji – problem i diagnozowanie, Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2004.
- Diagnoza dysleksji: najważniejsze problemy, pod red. G. Krasowicz-Kupis. Gdańsk 2009.
- Dysleksja. Od badań mózgu do praktyki, red. A. Grabowska, K. Rymarczyk, Warszawa 2004.
- Krasowicz-Kupis G., Język, czytanie i dysleksja, Wyd. 3 popr. Lublin 2003.
- Mickiewicz J., Dysleksja rozwojowa : podstawy diagnozy i terapii, Toruń 2011.
- Radwańska A., Jak pomóc dziecku z dysleksją: ćwiczenia dla uczniów klas 4-6, Warszawa 2019.
- Sazon-Brykajło J.J., Trudności dzieci w posługiwaniu się kodem językowym: metody terapii, Kraków 2009.
- Suwalska E., Ćwiczenia w terapii dysleksji i dysortografii dla uczniów klas IV-VI, Gdańsk 2015.
- Pietras I., Dysortografia - uwarunkowania psychologiczne, Gdańsk 2008.
- Trudności w czytaniu i pisaniu: rozważania teoretyczne i praktyczne, red. nauk. I. Pietras. Warszawa 2012.
- Wiatrowska L., Pokonywanie trudności w uczeniu się dzieci z dysleksją, Kraków 2013.

Literatura uzupełniająca:

- Bogdanowicz M., Adryjanek A., Uczeń z dysleksją w szkole. Poradnik nie tylko dla polonistów, Gdynia 2005.
- Bogdanowicz M., Integracja percepcyjno-motoryczna. Teoria – diagnoza - terapia, Warszawa 2000.
- Bogdanowicz M., Ryzyko dysleksji, dysortografii i dysgrafii. Skala Ryzyka Dysleksji wraz z normami dla klas I i II, Gdańsk 2012.
- Cieszyńska J., Nauka czytania krok po kroku. Jak przeciwdziałać dysleksji, Kraków 2001
- Domagała A., Mirecka U., Zaburzenia komunikacji pisemnej, Gdańsk 2017.

- Górniewicz E., Diagnozowanie trudności w czytaniu i pisaniu, Toruń 2017.
- Grabałowska K., Jarzab J., Mickiewicz J., Wojak M., Ćwiczenia w czytaniu i pisaniu. Poradnik metodyczny do terapii dzieci dyslektycznych, Toruń 1995.
- Grabowska ., Rymarczyk K. (red.), Dysleksja. Od badań mózgu do praktyki, Warszawa 2004.
- Korendo M., Stymulacja i terapia. Przygotowanie do nauki czytania. Relacje czasowe i przestrzenne, Kraków 2009.
- Maciejewska A. (red.), Zaburzenia komunikacji językowej w czytaniu i pisaniu, Siedlce 2007.
- Mickiewicz J., Jedyńka z ortografii ? Rozpoznawanie dysleksji, dysortografii i dysgrafii w starszym wieku szkolnym, Toruń 2002.
- W kręgu specyficznych trudności w uczeniu się czytania i pisania, pod red. nauk. M. Sinicy [i in.]; Zielona Góra 2005..
- Zakrzewska M., Trudności w pisaniu i czytaniu. Modele ćwiczeń, Warszawa 1996
- „Dysleksja”. Biuletyn Polskiego Towarzystwa Dysleksji

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej